

є соціологічні та філософські словники, відповідні розділи в посібниках. Утім, вони не відображають усього багатогранного процесу розвитку знань в галузі історичної термінології, а відтак не можуть виконати функцію суто історіографічного довідника.

Таким чином, запропоноване видання є тільки першою спробою зібрати та оприлюднити напівзабуту мовну спадщину наших предків. Далеко не всі поняття, якими послуговуються у своїх дослідженнях історики, знайшли тут своє відображення, оскільки вчені-гуманітарії все частіше використовують термінологію споріднених чи близьких наук, інколи навіть поняття, далекі, на перший погляд, від історичної науки. Не всі автори роблять спробу визначити специфіку застосування того чи іншого терміна в історичних дослідженнях. До того ж, за термінами часто стоїть певна теорія й методи. Запозичення ж термінології без огляду на цю обставину також має наслідком непорозуміння. З іншого боку, інтерес викликає саме можливість застосувати не лише терміни, а й концепції та методи таких наук, як соціологія, філософія чи наукознавство.

Рецензований словник, окрім суто наукової функції, може сприяти вирішенню і деяких

навчальних завдань. По-перше, наявність довідкової та іншої допоміжної літератури є необхідною умовою перебудови навчального процесу на засадах проблемності, відходу від традиційних форм репродуктивного навчання. По-друге, відсутність такого словника призводить до потреби витратити безліч часу як для тлумачення змісту окремих понять, так і з метою бути зрозумілим. По-третє, подібні словникові праці привертають увагу до історії самої термінології, яка відображає складний процес пізнання минулого.

Безумовно, видання Василя Туркевича є важливим надбанням для гуманітарної науки, воно актуальне, своєчасне й необхідне. Сподіваємося, що воно знайде свого вдячного читача як серед студентів, викладачів та науковців, так і серед широкого загалу українців, адже «кожна мова – це продукт розумової діяльності багатьох поколінь народу. Чим вище підноситься суспільство, тим досконалішою стає його мова. Немає кращих і гірших, вищих і нижчих мов, бо для кожного народу найвеличніша – його мова» (Ющук І. Мова наша українська. – К., 2001. – С. 6–7).

Ірина Войцехівська, Наталія Коломієць

ЦЕНТР ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ НА БУКОВИНІ

(Рец. на кн.: Факультет історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (1940–2011) [Кол. монографія] / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича; редкол.: Ботушанський В.М., Добржанський О.В. та ін. – Чернівці: Наші книги, 2012. – 600 с.)

Нещодавно побачила світ унікальна книга, підготовлена вченими ЧНУ, в якій висвітлюється історія одного з факультетів знаного в Україні та багатьох країнах світу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича – факультету історії, політології та міжнародних відносин (колишнього історичного факультету), якому у 2010 році виповнилося 70 років.

Книга починається короткою передмовою декана факультету, доктора історичних наук, професора О. В. Добржанського та вітальним словом ректора ЧНУ імені Юрія Федьковича, доктора фізико-математичних наук, професора С.В. Мельничука.

У пропонованій книзі автори поставили за мету показати, хто, де, коли і як здійснював історичну освіту, розвивав історичну науку в одному з давніх класичних університетів України – Чернівецькому університеті, який нині має статус національного. Йдеться про виникнен-

ня в ньому спочатку невеликих історичних кафедр, традиційно на філософському факультеті, згодом – історичного, а нині – факультету історії, політології та міжнародних відносин. Мовиться про 70-річний шлях, пройдений цим факультетом від дня його заснування і донині.

Добре продумана структура монографії дає можливість об'єктивно і відносно повно відобразити короткі відомості про викладання історії та розвиток історичної науки до створення факультету (1875–1940 рр.).

Висвітлюючи 70-річну історію створення і розвитку факультету (1940–2010), його кафедр, стан навчально-виховного процесу і наукових досліджень, авторський колектив виділив розділ, присвячений відповідним кафедрам як структурним одиницям. Їх на факультеті сім, а саме: кафедра етнології, античної та середньовічної історії, кафедра історії України, кафедра історії нового і новітнього часу, кафедра політології та державного управління,

кафедра міжнародних відносин, кафедра міжнародної інформації, кафедра сучасних іноземних мов та перекладу.

В окремому розділі поміщено спогади колишніх студентів та викладачів факультету. Серед них – доктори історичних наук, професори Юрій Макар, Василь Ботушанський, Іван Гриценко, кандидат історичних наук, доцент Лариса Аршинова.

Великий розділ присвячено науково-педагогічним кадрам та допоміжному персоналу. В ньому знайомимося з деканами факультету, які протягом згаданого періоду (1940–2010) керували факультетом і сприяли його розвитку та зростанню як освітнього й наукового центру Буковини. Серед них такі видатні вчені, як Михайло Скавронський, Володимир Голобуцький, Валентин Литвинов, Костянтин Ципко, Микола Ліщенко, Григорій Габ, Юрій Макар, Олександр Добржанський.

В цьому розділі покафедраально даються біографії та характеристика діяльності співробітників, починаючи з завідувача кафедри і закінчуючи лаборантським складом, а також вказуються їх основні праці та літературні джерела, що засвідчують її. Сьогодні працює на факультеті близько 150 осіб.

Аналогічна інформація подається і про викладачів, які працювали на кожній з цих кафедр у попередні роки.

Значний інтерес становить інформація, присвячена діяльності двох спеціалізованих вчених рад факультету. Перша з них по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата історичних наук із спеціальностей «Історія України» й «Всесвітня історія». Очолив її у 1994 р. проф. Ю.І. Макар, а з 2004 р. – проф. О.В. Добржанський.

Інша спеціалізована вчена рада по захисту докторських і кандидатських дисертацій з політичних наук була створена 2004 р., якою і понині керує проф. Ю.І. Макар. Високий авторитет рад засвідчує широка географія дисертантів: Київ, Луцьк, Івано-Франківськ, Рівне, Львів, Вінниця, Хмельницький, Тернопіль, Кам'янець-Подільський, Ужгород, Одеса, Миколаїв, Харків, Донецьк та ін.

Вагомий внесок у життєдіяльність факультету вносить, поряд з бібліотекою, створеною в 70-х роках ХХ ст., методичний кабінет, яким також відведено належне місце на сторінках книги.

Жоден факультет не обходиться без секретаріату деканату, а тому цілком логічно, що в монографії йде мова й про нього, а також – заочне відділення, що забезпечує навчальний процес значної частини студентського корпусу.

Разом з тим подано розділ, де дається перелік випускників, які захистили докторські та кандидатські дисертації та працюють у різних містах України й зарубіжжя на викладацькій роботі, в державних установах і закладах. Таких станом на 2012 р. було відповідно 55 і 220 осіб.

Окремий розділ містить список випускників денної, вечірньої та заочної форм навчання, які закінчили факультет в 1948–2011 рр. за різними спеціальностями (історія, етнологія, політологія, державна служба, країнознавство, міжнародна інформація), кількість яких зростала з року в рік. За час свого існування на факультеті підготовлено понад 8,5 тис. спеціалістів.

Неабиякий інтерес викликає розділ «Факультет у фотодокументах», де міститься майже 90 світлин з 254, поміщених у книзі.

Монографія, обсяг якої складає 48,38 умовних друкованих аркушів, видана тиражем 300 примірників, пройшла добру літературну обробку, читається легко і з цікавістю, є цінним науковим виданням, яке може бути джерелознавчою базою для багатьох істориків-дослідників. Праця має хороше поліграфічне оформлення. В ній переконливо, аргументовано, яскраво, на численних прикладах і фактах доведено, що факультет історії, політології і міжнародних відносин в процесі свого розвитку перетворився на престижний центр історичної освіти і науки в регіоні.

Книга розрахована на науковців, викладачів, аспірантів, учителів, усіх, хто цікавиться історією розвитку освіти і науки в буковинському краї.

© *Борис Білецький,*
© *Галина Коцур*